

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS 2025 M. VEIKLOS ATASKAITA

2026 m. sausio 14 d. Nr. R28-1

Šilutė

I SKYRIUS

NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS SUDARYMAS IR UŽDAVINYS

Šilutės rajono savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos (toliau – Narkotikų kontrolės komisija) uždavinys – vykdam valstybės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos politiką, koordinuoti narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos veiksmus savivaldybės teritorijoje.

Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T1-932 (2023 m. spalio 26 d. Šilutės rajono savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T1-139 redakcija) patvirtinta Narkotikų kontrolės komisija. Narkotikų kontrolės komisijos nariai atstovauja sveikatos, švietimo, socialinėms įstaigoms, galinčioms atlikti psichoaktyviųjų medžiagų kontrolę ir taikyti administracinio poveikio priemones, organizuoti ir teikti priklausomybių gydymo bei psichologinės socialinės reabilitacijos paslaugas, vykdyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemones tikslinėms grupėms ir visai bendruomenei. Narkotikų kontrolės komisiją sudaro 14 narių: Edita Šukytė – Šilutės rajono savivaldybės Administracijos direktoriaus pavaduotoja (Narkotikų kontrolės komisijos pirmininkė), Laura Kuliešienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos Viešųjų paslaugų skyriaus vyriausioji specialistė-sveikatos reikalų koordinatore (Narkotikų kontrolės komisijos pirmininkės pavaduotoja), Vaiva Pranauskienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore (Narkotikų kontrolės komisijos sekretorė), Loreta Irena Baguckienė – Klaipėdos apygardos prokuratūros Tauragės apylinkės prokuratūros prokurorė, Audronė Barauskienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja, Jurgita Kaktienė – Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato Veiklos skyriaus vyriausioji tyrėja, Alvydas Pranauskas – Vaiko gerovės ir globos centro direktoriaus pavaduotojas socialiniams reikalams, Kristina Surplė – Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė, Valdas Miliauskas – VšĮ reabilitacijos namų „Gabrielius“ direktorius, priklausomybių konsultantas, Rimvydas Petrauskis – Šilutės atviro jaunimo centro direktorius, Rimantė Čiutienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos vyriausioji specialistė-jaunimo reikalų koordinatore, Dalia

Mikalauskienė – Šilutės Martyno Jankaus pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja, Indra Pranaitienė – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus patarėja Šilutės rajono savivaldybėje.

II SKYRIUS

NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS VEIKLA

Komisijos veiklos forma – posėdžiai. Įgyvendindama pagrindinius uždavinius, Narkotikų kontrolės komisija inicijuoja pasitarimus aktualiais narkotikų kontrolės, narkomanijos prevencijos klausimais, analizuoja gautą informaciją iš socialinių, švietimo įstaigų, teisėsaugos institucijų. 2025 metais aptarta, kaip telkiant skirtingų institucijų pastangas užtikrinti veiksmingą nepilnamečių alkoholio ir narkotikų vartojimo prevenciją, laiku atpažinti rizikingą vaikų elgseną ir suteikti reikalingą pagalbą.

Patvirtinus situacijų valdymo algoritmus dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo mokyklose ir jų teritorijose, bendrojo ugdymo mokyklose situacija nežymiai pagerėjo, kai kuriose mokyklose fiksuota mažiau rūkymo atvejų, pagerėjo tėvų bendradarbiavimas su mokykla. Elektroninių cigarečių rūkymas daro didelę žalą vaikų sveikatai. Vaiko apsvaigimas nuo alkoholio, narkotikų ar kitų psichiką veikiančių medžiagų yra jo gyvybinių funkcijų sutrikdymas cheminėmis medžiagomis ir traktuojamas kaip vaiko teisių pažeidimas. Todėl policija dėkoja už jai perduodamą svarbią informaciją, kuri turi didelę reikšmę organizuojant ir vykdančias kitas policines priemones.

2025 m. spalio mėnesį Šilutės rajono savivaldybės Fridricho Bajoraičio viešojoje bibliotekoje vyko renginys jaunimui „Pokalbiai apie“, kurio metu VšĮ „Pamokos vietoj pamokų“ komanda – Vaidas Venslovas, Dalius Mackela, Justė Gaučaitė diskusijose su jaunimu aptarė psichoaktyviųjų medžiagų daromą žalą, priklausomybes ir jų pasekmes, rizikos elgsenos priežastis, patyčių prevenciją pagalbos galimybes, suteikė informaciją, kur kreiptis susidūrus su problema.

Siekdama mažinti su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusias sveikatos ir socialines problemas, paskatinti vaikus ir jaunimą atsisakyti arba atidėti sprendimo pradėti vartoti psichoaktyvias medžiagas priėmimą, Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2025 metais įgyvendino projektą „Psichoaktyviųjų ir narkotinių medžiagų vartojimo pirminės prevencijos ir intervencijos priemonių taikymas vaikams, paaugliams ir jų aplinkos nariams Šilutės rajono savivaldybės švietimo įstaigose“. Projekto metu įgyvendinamos veiklos: programa – mokykla

tėvams „Tabako ir alkoholio sąstai“; programa paauglių mokymui dėl alkoholio, tabako ir marihuanos vartojimo prevencijos; 2 dienų mokymai visuomenės sveikatos specialistams ir mokytojams skirti probleminio alkoholio, narkotikų vartojimo ir rūkymo prevencijai; edukacinė-praktinė stovykla paaugliams „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pirminės prevencijos“.

Mokykla yra viena palankiausių aplinkų taikyti vaikų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines priemones, pasiekti moksleivių tėvus. Formuojant neigiamą visuomenės požiūrį į alkoholio, tabako, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimą, jau nuo mažens vaikams diegiamos sveiko gyvenimo vertybinės nuostatos. Vadovaudamosi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, visos savivaldybės švietimo įstaigos vykdo nuosekliai, ilgalaikes socialines ir emocines kompetencijas ugdančias prevencines programas „Žipio draugai“, „Antras žingsnis“, „Lions Quest“, „Olweus“, apimančias smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją bei sveikos gyvensenos skatinimą. Labai svarbu apsaugoti vaikus nuo psichinę sveikatą veikiančių medžiagų vartojimo. Efektyvus pirminės prevencijos būdas – suformuoti reikiamas nuostatas ir išugdyti sveiko gyvenimo įgūdžius, kurie padėtų paaugliui, jaunuoliui priimti sprendimus ir suvokti, kad tiek fizinė, tiek psichinė priklausomybė, kurią ypač sunku pagydyti, griaua žmonių gyvenimus. Įgyvendinant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją ugdymo įstaigose, svarbu į prevencinę veiklą kiek įmanoma daugiau įtraukti vaikų tėvus – organizuoti tėvų švietimą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais, skatinti dalyvauti prevencinėse ugdymo įstaigose veikloje. 2025 metais per mokyklas, mokinių tėvams paplatinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos kartu su Respublikiniu priklausomybės ligų centru parengti informaciniai videofilmai, kurių tikslas suteikti tėvams naudingos informacijos ir patarimų, padėsiančių kalbėti su vaikais ir spręsti situacijas, susijusias su psichoaktyviosiomis medžiagomis. 2025-04-30 Šilutės pirmojoje gimnazijoje lektorius Darius Joneikis skaitė paskaitą „Ar viską žinai apie THC, Smile, Spice ar snusą?“, kviesdamas pedagogus gilinti žinias apie naujausias jaunimo vartojamas medžiagas. Paskaitoje aptartos šių medžiagų sudėtys, poveikis sveikatai bei galimos grėsmės. Lektorius atkreipė dėmesį į tai, kaip atpažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo požymius tarp mokinių. Ypatingas dėmesys skirtas prevencijos svarbai ugdymo įstaigose.

Nuo 2024 metų Šilutės r. Martyno Jankaus pagrindinėje mokykloje įdiegti sensoriai „Vapeless“, kurie pasitelkdami išmanius adaptyvius algoritmus užfiksuoja vaikų elektroninių cigarečių rūkymą tualetuose, persirengimo kambariuose ir klasėse. 2025-03-25 įvyko tarpinstitucinis

pasitarimas dėl šios prevencinės priemonės ir jos rezultatų aptarimo. Įdiegus šiuos įrenginius, ženkliai sumažėjo mokinių, rūkančių mokyklos patalpose.

Narkotikų kontrolės komisijos posėdžiai yra tik viena iš Narkotikų kontrolės komisijos veiklos formų, tačiau ypač svarbus yra nuolatinis Narkotikų kontrolės komisijos narių, kitų specialistų kompetencijų tobulinimas, siekiant įsigilinti į nuolat besikeičiančias šiuolaikines psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo tendencijas, naujausias mokslu grįstas psichoaktyviųjų medžiagų paklausos ir pasiūlos priemones ir kylančius iššūkius. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, suprasdamas glaudaus bendradarbiavimo su savivaldybėmis svarbą ir siekdamas, kad kiekviena savivaldybė prisidėtų prie subalansuotos visų psichoaktyviųjų medžiagų paklausos ir pasiūlos mažinimo politikos kūrimo ir jos priemonių įgyvendinimo tiek nacionaliniu, tiek vietos lygmeniu, savivaldybių narkotikų kontrolės komisijoms ir už sprendimų priėmimą šioje srityje atsakingiems asmenims organizavo mokymus: „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės užtikrinimas“ (2025-02-27), „Visuomenės psichikos sveikata: psichoaktyviosios medžiagos jauno žmogaus aplinkoje“ (2025-04-17), „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija per aktyvų bendruomenės įsitraukimą“ (2025-10-16).

Siekdami užtikrinti viešąją tvarką ir užkardyti teisės pažeidimus, susijusius su narkotinių bei psichotropinių medžiagų vartojimu ar platinimu, 2025-11-08/09 Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato pareigūnai, pasitelkę Valstybės sienos apsaugos pareigūnus su tarnybiniais šunimis, vykdė tikslinę prevencinę priemonę Šilutės miesto viešose ir jaunimo susibūrimo vietose. Ši priemonė sulaukė didelio visuomenės dėmesio ir buvo plačiai aptariama socialiniuose tinkluose. Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šilutės rajono policijos komisariato Veiklos skyriaus bendruomenės pareigūnai 2025 metais organizavo 29 teisinio švietimo paskaitas ir susitikimus bendrojo ugdymo mokyklose, Šilutės socialinių paslaugų centro gyventojams, Klaipėdos užimtumo tarnybos Šilutės skyriaus lankytojams, visose Šilutės seniūnijose bei susitikimuose su gyventojais apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų prevenciją. Socialiniuose tinkluose nuolat viešino anoniminę liniją „Skambink ir stabdyk narkotikų plitimą“.

Nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. Šilutės rajono savivaldybėje pradėta 25 ikiteisminių tyrimų dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – LR BK) 259 str.) (2024 m. –

18), nustatyti 26 įtariamieji (2024 m. – 25), iš kurių visi pilnamečiai (2024 m. – 3 asmenys iki 18 metų amžiaus).

Pradėti 7 ikiteisminiai tyrimai dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti arba neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medžiagų kiekiu (LR BK 260 str.) (2024 m. – 4). Nustatyti 6 įtariamieji (2024 m. – 9), iš kurių asmenų iki 18 metų amžiaus nebuvo (2024 m. – 0).

Dėl narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo be gydytojo paskyrimo (Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – LR ANK) 71 str.) nustatyti 77 atvejai (2024 m. – 69). Iš jų 9 nepilnamečių nuo 16 iki 18 metų amžiaus (2024 m. – 10).

Dėl alkoholinių gėrimų vartojimo viešosiose vietose arba neblaivaus asmens pasirodymo viešosiose vietose (LR ANK 484 str.) nustatyti 425 atvejai (2024 m. – 240). Iš jų 29 nepilnamečiai ir 55 asmenys iki 20 metų (2024 m. – 10 nepilnamečių ir 29 asmenys iki 20 metų amžiaus).

Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme numatytas tabako gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimo, pastatų (butų) arba patalpų savininkams ar kitų daiktinių teisių turėtojams nustatytų reikalavimų nevykdymo (LR ANK 492 str.) nustatyti 26 nepilnamečiai (2024 m. – 28).

III SKYRIUS

PAGALBOS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonės planuojamos ir vykdomos įvertinant tikslinių grupių poreikius. Ankstyvosios intervencijos programa yra viena iš pagalbos priemonių, skirtų 12–18 metų asmenims, kurie eksperimentuoja arba nereguliariai vartoja alkoholį ir (ar) narkotikus. Ankstyvosios intervencijos programa remiasi principu, kad pastebėjus psichoaktyviąsias medžiagas vartojantį asmenį svarbu laiku reaguoti. Ankstyvosios intervencijos pasiūlyti jam pagalbą, skatinti dalyvauti programoje ir taip užkirsti kelią žalingų įpročių įsitvirtinimui. Ši programa padeda užpildyti spragą tarp pirminės prevencijos ir priklausomybės ligų gydymo, suteikdama specifinę pagalbą eksperimentuojantiems asmenims. Šilutės rajono savivaldybėje šią programą vykdo Visuomenės sveikatos biuras. 2025 metais Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro organizuotoje Ankstyvosios intervencijos programoje dalyvavo 24 jaunuoliai, iš kurių 23 ją sėkmingai užbaigė.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure teikiamos nemokamos anonimiškos priklausomybių konsultanto paslaugos rizikingai ar žalingai alkoholi vartojantiems asmenims ir jų artimiesiems. Šiomis paslaugomis siekiama padėti ir patarti, kaip elgtis, jei su žalingu alkoholio vartojimu ar su priklausomybe susiduria artimieji ar pats asmuo. Į priklausomybės konsultantus žmonės gali kreiptis be gydytojo siuntimo. 2025 metais priklausomybių konsultanto paslaugomis pasinaudojo 251 asmuo (2024 m. – 215), kuriems suteikta iš viso 500 konsultacijų (2024 m. – 517). Psichologinės gerovės specialistas teikia nemokamas individualias ir grupines psichologo konsultacijas tiek suaugusiems, tiek ir vaikams. 2025 metais sutektos 1250 individualių psichologo konsultacijų 180 asmenų.

Vaiko gerovės ir globos centre vykdomos kompleksinės paslaugos šeimai teikiamos individualias ir (ar) grupines psichologo konsultacijos, yra savipagalbos grupės patiriantiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje. 2025 metais 315 asmenų kreipėsi individualių psichologo paslaugų (2024 m. – 201), kurioms iš viso skirta 1950 konsultacijų (2024 m. – 1413 val.).

UAB medicinos centro „Puriena“ psichikos sveikatos centre ir psichikos sveikatos centre EGO PS teikiamos psichiatro, gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro, psichologo, socialinio darbuotojo, šeimos konsultacijos, medikamentinis gydymas, taikoma individuali ir grupinė psichoterapija.

2025 metais Šilutės rajono savivaldybėje tėvams (globėjams, rūpintojams), švietimo, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros specialistams pristatytos Priklausomybės ligų centro Klaipėdos filialo paslaugos. Respublikinio priklausomybės ligų centro Klaipėdos filialo vaikų dienos stacionare gydomi visi Klaipėdos apskrityje gyvenantys vaikai, kurie vartoja psichiką veikiančias medžiagas.

Savivaldybėje taip pat veikia savipagalbos grupės AA draugija „Ateitis“ ir Al-Anon grupė jų artimiesiems, VšĮ reabilitacijos namai „Gabrielius“ ir priklausomybės ligų terapinė bendruomenė VšĮ „Taikos kelias“.

IV SKYRIUS

NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS VEIKLOS VIEŠINIMAS

Informacija apie Komisijos nuostatus, jos sudėtį, posėdžių darbotvarkes ir jų nutarimus, rekomendacijos tėvams (globėjams, rūpintojams) ir ugdymo įstaigoms ir kita aktuali informacija viešinama savivaldybės interneto svetainėje www.silute.lt, skiltyje „Narkotikų kontrolės komisija“.

Taip pat aktuali informacija skelbiama socialinio tinklo „Facebook“ puslapyje „Šilutės rajono savivaldybė“.

V SKYRIUS IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Išanalizavus Tauragės apskrities vyriausiojo policijos komisariato pateiktus duomenis apie Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje nustatytus teisės pažeidimus dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų įsigijimo, vartojimo ir platinimo, lyginant su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, nustatyta, kad narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimas išlieka opi problema. Pastebima, kad vis jaunesni asmenys pradeda eksperimentuoti svaigiosiomis medžiagomis. Svarbu didinti tėvų sąmoningumą ir vaidmenį formuojant vaikų nuostatas, vertybes, susijusias su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, psichologiniu atsparumu. Taip pat skatinti tėvus daugiau dėmesio ir laiko skirti savo vaikams, stiprinti tarpusavio ryšius, kurti aiškias šeimos taisykles ir jų abipusiai laikytis, dažniau kalbėti su savo vaikais apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo keliamą pavojų, pateikiant vaiko amžių atitinkančią ir suprantamą informaciją. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos veiksmingumas priklauso nuo skirtingų sektorių įsitraukimo ir jų sėkmingo bendradarbiavimo, siekiant bendrų tikslų ir pripažįstant, kad psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas yra žmogaus fizinės, psichinės sveikatos ir socialinės gerovės užtikrinimo problema. Apibendrinant galima pasidžiaugti, kad savivaldybėje vis daugiau įstaigų aktyviai įsitraukia į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos vykdymą.

Siūlymai siekiant gerinti Narkotikų kontrolės komisijos veiklos efektyvumą:

- Stiprinti tėvų požiūrį ir atsakomybę sprendžiant aktualius klausimus, susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų kontrole ir vartojimo prevencija.
 - Skatinti ilgalaikę partnerystę su organizacijomis, kurios dirba su jaunimu ir teikia priklausomybių gydymo ar prevencijos paslaugas.
 - Stiprinant bendruomenės iniciatyvas, įgyvendinant priemones įvairioms tikslinėms grupėms, skatinančias visuomenės supratimą apie priklausomybių prevenciją.
-